ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

Мішура Борис Сергійович

УДК 658

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Автореферат
дипломної роботи на здобуття
кваліфікації магістра фінансів, банківської справи та страхування

Полтава – 2018

Дипломною роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі фінансів і кредиту факультету обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії

Науковий керівник: *доктор економічних наук, професор*
Чупіс Анатолій Віталійович,
Полтавська державна аграрна академія,
професор кафедри фінансів і кредиту

Рецензент: *кандидат економічних наук, доцент*
Литвин Олександр Юрійович,
Полтавська державна аграрна академія,
доцент кафедри економічної теорії
та економічних досліджень

Захист відбудеться 27 грудня 2018 р. о 9^{00} годині на засіданні екзаменаційної комісії у ПДАА за адресою: 36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3, навчальний корпус 4, аудиторія 426.

Відповідальний за
нормо-контроль *О. В. Безкровний*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Трансформація економіки та розвиток підприємництва потребують глибокого вивчення фінансової діяльності суб'єктів господарювання, обґрунтування їх адекватної новітнім світовим реаліям діяльності у різних сферах. Фінансова діяльність є важливою й необхідною складовою частиною механізму управління підприємством. Це проявляється у тому, що накопичені фінансові ресурси спрямовуються в господарську діяльність, яка фінансується за їх рахунок.

Фінансова діяльність підприємства передбачає вирішення як поточних управлінських завдань, пов'язаних із реалізацією конкретних виробничих проблем, так і стратегічних завдань, котрі визначають його розвиток у довгостроковій перспективі. В організаційній та управлінській роботі підприємства фінансова діяльність займає особливе місце ще й тому, що від неї багато в чому залежить своєчасність і повнота фінансового забезпечення його виробничо-господарської діяльності, а також відчувається більший вплив на показники соціально-економічної стійкості підприємств.

Економічна сутність фінансової діяльності викликає інтерес як у теоретиків, так і практиків. Наукові дослідження в цій сфері проводяться давно та відображені в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема, таких як В. І. Аранчій, О. М. Бандурка, Н. М. Богацька, І. В. Данильчук, Ю. І. Лященко, Л. О. Омелянович, О. О. Терещенко, Г. І. Філіна, О. В. Чайковська, В. Д. Чумак та ін. Питання управління фінансовою діяльністю підприємства викладені у працях Т. Ш. Акаєвої, Т. Е. Белялова, В. М. Сердюк, Ю. В. Сєріка.

Проведений аналіз праць зазначених авторів засвідчив, що перехід до ринкових відносин принципово неможливий без створення нових механізмів підвищення ефективності фінансової діяльності, які забезпечують стійкість, гнучкість і сприйнятливість підприємств до змін кон'юнктури ринку. Необхідною умовою вирішення цих завдань є науковий пошук, аналіз, узагальнення практики й обґрунтування нових підходів до управління фінансовою діяльністю. Зокрема, накопичений досвід із управління фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання потребує узагальнення, систематизації напрямів фінансової роботи, методів фінансування. Потребує, крім того, уточнення сутності поняття «фінансова діяльність», віднесення окремих операцій підприємства до основної, фінансової чи інвестиційної діяльностей. Зазначене обумовлює актуальність обраної теми та вимагає подальшого дослідження науково-теоретичних основ фінансової діяльності підприємства та об'єктивного розкриття шляхів підвищення її ефективності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт кафедри фінансів і кредиту за темою «Удосконалення механізму фінансової діяльності підприємств, організацій і установ».

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є узагальнення науково-теоретичних, методичних і практичних основ фінансової діяльності підприємства та шляхів підвищення її ефективності. Завданнями дипломної роботи є наступні:

- узагальнити економічну сутність і напрями фінансової діяльності підприємства;
- дослідити класифікацію форм фінансування суб'єкта господарювання;
- систематизувати зміст і розкрити інформаційне забезпечення управління фінансовою діяльністю підприємства;
- провести фінансово-економічну характеристику підприємства;
- проаналізувати джерела фінансування ВСК «Злагода»;
- оцінити склад і структуру грошових потоків досліджуваного підприємства з метою їх синхронізації;
- перевірити структуру капіталу підприємства на оптимальність за різними критеріями;
- з'ясувати можливості використання інформаційних систем в управлінні фінансовою діяльністю підприємства;
- обґрунтувати напрями вдосконалення управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств.

Предмет і об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження дипломної роботи є господарська діяльність підприємства. Предметом дослідження є теоретичні, методичні й практичні основи фінансової діяльності підприємства.

Дипломна робота виконана на матеріалах виробничого сільськогосподарського кооперативу «Злагода» Полтавського району.

Методи дослідження. Дослідження в дипломній роботі проводилося згідно з методологією системного підходу до визначення економічних процесів і явищ. Теоретичною і методологічною основою дипломної роботи стали основні положення економічної теорії, нормативно-правові акти, публікації провідних вітчизняних і зарубіжних учених-економістів із питань фінансової діяльності підприємства.

У роботі використані наступні методи дослідження: абстрактно-логічний (для теоретичного узагальнення поглядів науковців на сутність фінансової діяльності); системного узагальнення (у систематизації теоретичних засад управління фінансовою діяльністю підприємства); монографічний (досліджуючи стан управління фінансовою діяльністю сільськогосподарського підприємства); розрахунково-конструктивний (у процесі розрахунку показників, що характеризують фінансовий стан і фінансову діяльність ВСК «Злагода»); порівняння (для співставлення фактичних показників фінансового стану й фінансової діяльності досліджуваного підприємства з нормативними (базовими) значеннями); ряд прийомів фінансового аналізу, серед яких: вертикальний і горизонтальний аналіз (досліджуючи структуру грошових потоків), аналіз відносних показників

(під час вивчення операційного cash-flow); графічний (для графічного відображення структури власного й позикового капіталу, тощо).

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові акти України, фінансова звітність ВСК «Злагода», інформаційні ресурси мережі Internet, особисті спостереження та розрахунки здобувача вищої освіти.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. Наукова новизна полягає в систематизації теоретичних, методичних і практичних засад підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці практичних рекомендацій з підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства, що опубліковані у наукових виданнях, обговорені на науково-практичних конференціях та прийняті до впровадження у ВСК «Злагода».

Особистий внесок здобувача. Дипломна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Наукові результати, висновки і пропозиції, викладені у дипломній роботі та публікаціях, отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні наукові положення та результати, викладені в роботі, апробовані на конференції за підсумками виробничої практики з фінансового менеджменту «Практичні аспекти фінансового менеджменту на підприємствах АПК: стан і напрями вдосконалення» (м. Полтава, 15 березня 2018 р.) та Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» (м. Полтава, 20 квітня 2018 р.).

Публікації. Основні положення щодо підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства опубліковані у двох наукових працях загальним обсягом 0,32 др. арк., а саме у: збірнику доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямах підготовки (спеціальностях) «Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю» (0,12 др. арк.) і матеріалах Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» (0,20 др. арк.).

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що налічує 71 найменування. Основний зміст викладено на 104 сторінках друкованого тексту. Робота містить 27 таблиць, 23 рисунки і 4 додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, відображено мету, основні завдання, об’єкт і предмет дослідження, розкрито наукову

новизну та практичне значення, наведено дані про апробацію одержаних результатів.

У першому розділі – **«Теоретичні основи фінансової діяльності підприємства» –** узагальнено економічну сутність і напрями фінансової діяльності підприємства; досліджено класифікацію форм фінансування суб'єкта господарювання; систематизовано зміст і розкрито інформаційне забезпечення управління фінансовою діяльністю підприємства.

Аналіз різноманітних думок щодо визначення сутності фінансової діяльності підприємств довів, що найбільш поширеними є три підходи до розкриття її змісту. Перший підхід викладений у П(С)БО, згідно з яким фінансова діяльність – це діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства. З іншого погляду, фінансова діяльність – це система форм і методів фінансового забезпечення підприємства. Третій підхід до визначення сутності фінансової діяльності найбільш повно, на нашу думку, розкриває її зміст: під фінансовою діяльністю слід розуміти комплекс фінансових заходів, здійснення яких опосередковує всю господарську діяльність, спрямованих на оптимізацію фінансового забезпечення підприємства. Виходячи з цього визначення та враховуючи поділ господарської діяльності на операційну, інвестиційну й фінансову, останню доцільно структурувати з виокремленням її підвидів: фінансове забезпечення операційної діяльності; фінансове забезпечення інвестиційної діяльності, безпосередньо фінансова діяльність. Напрями фінансової діяльності підприємства та їх сутність систематизовано у табл. 1.

Дослідженнями встановлено, що основні форми фінансування суб'єктів господарювання класифікують за трьома критеріями: залежно від цілей фінансування, за джерелами надходження капіталу та за правовим статусом капіталодавців щодо підприємства. Залежно від цілей фінансування виокремлюють такі його форми: фінансування при заснуванні підприємства; на розширення діяльності; рефінансування; санаційне фінансування.

Обґрунтовано, що управління фінансовою діяльністю сільськогосподарського підприємства має включати: оптимізацію структури капіталу; управління грошовими потоками; управління інвестиційною діяльністю; бюджетування фінансової діяльності.

Основними методичними підходами до вирішення завдання оптимізації структури капіталу є методи оптимізації структури капіталу за критеріями фінансових ризиків, максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності та мінімізації середньозваженої вартості капіталу.

Серед завдань управління грошовими потоками найбільш важливими для сільськогосподарських підприємств є планування платоспроможності та показників ліквідності; прибуткове вкладення тимчасово вільних грошових коштів; управління дебіторською і кредиторською заборгованістю.

Таблиця 1

Систематизація напрямів фінансової діяльності підприємства

Напрями	Сутність
Планування фінансово-господарської діяльності підприємства	Включає розробку та реалізацію короткострокових і довгострокових фінансових планів, які є невід'ємною та важливою частиною загального плану економічного розвитку підприємства, передбачає розробку кошторисів капіталовкладень і поточних витрат, прогнозів, формування цінової політики, здійснення аналізу ефективності капіталовкладень, розробку планів щодо придбання інших підприємств чи реалізації власних підрозділів.
Формування необхідної ресурсної бази	Ґрунтується на здійсненні оцінки наявних у підприємства активів і джерел фінансування, розміру та складу фінансових ресурсів, необхідних для підтримання економічного потенціалу підприємства на належному рівні й забезпечення його подальшого розвитку, вивченні джерел додаткового фінансування, контролі за станом та використанням фінансових ресурсів, здійсненні емісійної діяльності на фінансовому ринку.
Оцінка ефективності капіталовкладень і забезпечення їх фінансування на найбільш вигідній основі	Передбачає збільшення виробничого потенціалу підприємства інвестуванням значних коштів у необоротні активи. В ході оцінки ефективності визначають основні параметри інвестиційного проекту, зокрема: майбутніх обсягів реалізації, операційних витрат і обсягів фінансування, здійснюють розрахунок відносних показників рентабельності капіталу, виробничого процесу, оцінюють вартість джерел фінансування й отримують узагальнюючі оцінки ефективності вкладення коштів.
Управління грошовими фондами підприємства	Зосереджується на управлінні грошовими розрахунками в процесі отримання й погашення позик, емісії та погашення цінних паперів, розрахунків з дебіторами, акціонерами, трудовим колективом, бюджетом.
Забезпечення ведення кваліфікованого бухгалтерського обліку	Становить основу для прийняття обґрунтованих фінансових рішень менеджерами підприємства
Формування та реалізація ефективної податкової політики	Інструмент фінансового забезпечення операційної діяльності підприємства. На основі знання податкового й управлінського обліку, чинної законодавчої та нормативної бази можна зменшити обсяг податкових платежів і відповідно збільшити обсяг фінансових ресурсів, що залишається в розпорядженні підприємства та може бути використаним для його подальшого розвитку.
Оптимізація фінансових взаємовідносин з інвесторами	Оптимізація фінансових взаємовідносин підприємства з потенційними та реальними інвесторами, зокрема акціонерами, оскільки це суттєво впливає на процес залучення джерел фінансування.

Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств переважно полягає в розширенні виробничо-технічної бази. В такому разі в сучасних умовах господарювання управління інвестиційною діяльністю більшості сільськогосподарських підприємств зводиться до оцінки доцільності та оптимізації джерел фінансування капітальних інвестицій.

Основною метою бюджетування фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств є збільшення власного капіталу і залучення позикових коштів як джерела фінансування.

Управління фінансовою діяльністю підприємства передбачає вирішення як поточних управлінських завдань, пов'язаних з реалізацією конкретних виробничих проблем, так і стратегічних завдань, котрі визначають його розвиток у довгостроковій перспективі. Це вимагає утворення відповідної системи інформаційного забезпечення. Виходячи із завдань і вимог основних користувачів фінансової інформації, схематично концепція її поділу (за видами джерел) для формування інформаційної бази сільськогосподарського підприємства має наступний вигляд (рис. 1).

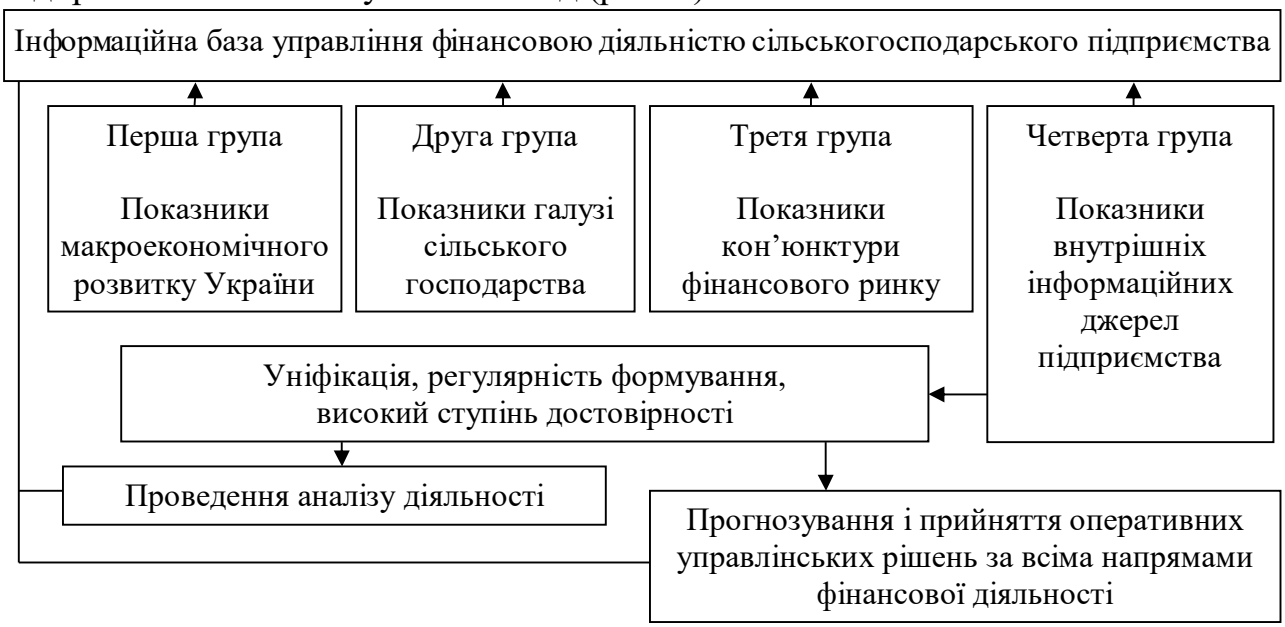

Рис. 1. Концепція поділу інформації в інформаційній базі управління фінансовою діяльністю сільськогосподарського підприємства за видами джерел інформації

Таким чином, формування інформаційної бази управління фінансовою діяльністю на підприємстві є процесом цілеспрямованого вибору відповідних економічних показників, орієнтованих на прийняття стратегічних рішень і ефективне поточне управління фінансовою діяльністю.

У другому розділі – **«Оцінка фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства»** – здійснено фінансово-економічну характеристику підприємства; проаналізовано джерела формування капіталу суб'єкта господарювання; досліджено склад і структуру грошових потоків ВСК «Злагода» з метою їх синхронізації.

Провівши фінансово-економічну характеристику ВСК «Злагода» встановлено, що підприємство у досліджуваному періоді зменшило питому вагу власних фінансових ресурсів у забезпеченні зростання майна, а це, в свою чергу, негативно вплинуло на його фінансову стійкість: якщо в 2015 й 2016 рр. підприємство мало ознаки нормальної фінансової стійкості, то у 2017 р. – нестійкого фінансового становища. Стан ліквідності кооперативу суттєво погіршився та на кінець 2017 р. характеризувався відповідністю нормативним

значенням лише коефіцієнта покриття. За аналізований період кооператив поліпшив показники ділової активності (збільшилась лише тривалість одного обороту активів і кредиторської заборгованості).

Дослідженнями (табл. 2) встановлено, що в складі пасивів ВСК «Злагода» на кінець 2017 р. власний капітал займав 71,0 %, а це на 3,2 в .п. більше, ніж у 2015 р. Якщо в 2015 р. основна частина власного капіталу припадала на зареєстрований (пайовий) капітал і нерозподілений прибуток (37,8 і 33,7 %), то в результаті зменшення суми першого на 2148 тис. грн, або 29,7 %, та збільшення розміру другого на 18496 тис. грн, або в 3,9 разу, найбільшою у 2017 р. стала питома вага нерозподіленого прибутку – 71,2 %.

Таблиця 2

Горизонтальний і вертикальний аналіз джерел формування капіталу ВСК «Злагода» за 2015–2017 рр.

Вид пасивів (джерел формування капіталу)	2015 р.		2016 р.		2017 р.		Зміни (+,-) 2017 р. до 2015 р.		
	Сума, тис. грн	У % до під-сумку	Сума, тис. грн	У % до під-сумку	Сума, тис. грн	У % до під-сумку	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у %
Джерела формування капіталу – всього	28223	100,0	42415	100,0	49344	100,0	+21121	х	+74,8
Власний капітал	19118	67,7	29320	69,1	35019	71,0	+15901	+3,2	+83,2
Зобов'язання і забезпечення	9105	32,3	13095	30,9	14325	29,0	+5220	-3,2	+57,3
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	5506	19,5	9312	22,0	10991	22,3	+5485	+2,8	+99,6
Поточні зобов'язання і забезпечення	3599	12,8	3783	8,9	3334	6,8	-265	-6,0	-7,4

Розглядаючи структуру власного капіталу підприємства, обґрунтовано, що між поняттями «власний капітал» та «внутрішні джерела фінансування» існує суттєва різниця. Так, «власний капітал» і «внутрішні джерела фінансування» виступають формами фінансування, але за різними критеріями: власний капітал є класифікацією за критерієм «правовий статус інвестора», а внутрішні джерела – за ознакою «джерела мобілізації фінансових ресурсів». До того ж складові власного капіталу належать до різних джерел фінансування. До внутрішніх джерел, зокрема, відносять: чистий (нерозподілений) прибуток; капітал у дооцінках. До складу зовнішніх джерел коштів включають: внески учасників та засновників до статутного (пайового) капіталу; емісійний дохід; додатковий капітал у частині коштів, що зараховуються до власного капіталу в результаті безоплатного одержання необоротних активів, внесків учасників та засновників без зміни в установчих документах (понад статутний / пайовий капітал).

Зобов'язання і забезпечення кооперативу за досліджуваний період збільшилися на 5220 тис. грн, або 57,3 %, й були представлені як довгострокові, так і поточними зобов'язаннями й забезпеченнями. У 2015 р. питома вага інших довгострокових зобов'язань і короткострокових кредитів банків виявилася найбільшою (відповідно, 60,5 і 22,0 %), тоді як у 2017 р. в структурі позикових фінансових ресурсів найбільша частка припадала на довгострокові кредити банків (53,7 %) та інші довгострокові зобов'язання (23,0 %). Серед видів кредиторської заборгованості у 2015–2017 рр. переважала заборгованість за товари, роботи, послуги.

Перевірка золотого правила економіки й основних правил фінансування підприємства (золотого правила фінансування й золотого правила балансу) для ВСК «Злагода» дала змогу встановити, що умови першого з цих правил не виконувалися лише у 2017 р., а умови правил фінансування упродовж 2015–2017 рр. були витримані повністю.

Вивчення грошових потоків ВСК «Злагода» засвідчило, що в структурі вхідних грошових потоків по операційній діяльності домінуючими були надходження від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (відповідно, 99,5; 99,7 і 99,6 %). У структурі вихідних операційних грошових потоків переважали витрачання коштів на оплату товарів, робіт, послуг (57,0; 61,4 і 57,0 %) і праці (16,5; 12,3 і 12,9 %). Порівняння вхідних грошових потоків із вихідними дало змогу виявити у 2015–2017 рр. чисте вибуття грошових коштів по операційній діяльності. Результатом перевищення у 2017 р. порівняно з 2015 р. абсолютного зростання розміру вихідних грошових потоків (39603 тис. грн) над абсолютним збільшенням обсягу вхідних грошових потоків (38940 тис. грн) стало зростання чистого вибуття грошових коштів від операційної діяльності на 663 тис. грн, або в 4,9 разу.

Беручи до уваги від'ємне значення операційного cash-flow, зроблено висновок, що ВСК «Злагода» протягом кожного з досліджуваних років не міг за рахунок грошових надходжень від операційної діяльності погасити позичковий капітал (нетто) та профінансувати інвестиції (табл. 3). Після здійснення всіх платежів у рамках операційної діяльності нестача грошових коштів ВСК «Злагода» відносно чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2017 р. порівняно з 2015 р. збільшилася з 0,5 до 1,3 %, що є негативною зміною. Грошовий потік від операційної діяльності на 1 грн власного капіталу в 2017 р. становив -0,03 грн і порівняно з 2015 р. зменшився на 0,02 грн (у 3,0 рази).

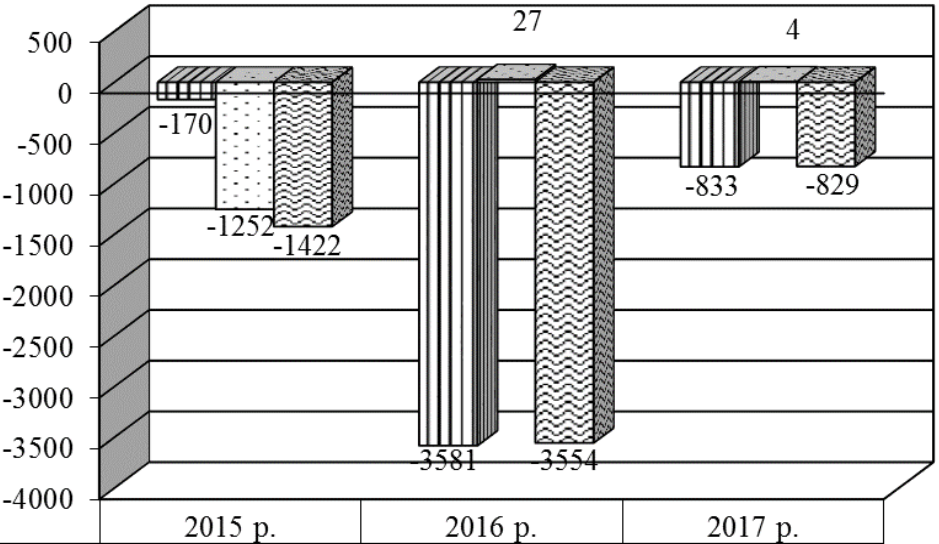
Зважаючи на відсутність у 2015 р. надходжень, а в 2016 й 2017 рр. вибуття грошових коштів по інвестиційній діяльності, у 2015 р. спостерігалося від'ємне, а в 2016 й 2017 рр. додатне значення її чистого руху грошових коштів, яке дорівнювало сумі, відповідно, вихідних і вхідних грошових потоків із цього виду діяльності.

Таблиця 3

Динаміка показників операційного cash-flow ВСК «Злагода» за 2015–2017 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення (+, -) 2017 р. від 2015 р.	
				абсолютне	відносне, %
Вихідні дані, тис. грн					
1. Операційний cash-flow	-170	-3581	-833	-663	у 4,9 р. б.
2. Середньорічна величина позичкового капіталу (нетто)	6241	7192	8691	+2450	+39,3
3. Чисті інвестиції (сума приросту основних засобів і довгострокових біологічних активів)	1829	6167	10162	+8333	у 5,6 р. б.
4. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	31367	48118	62415	+31048	+99,0
5. Середньорічна величина власного капіталу	18438	24219	32170	+13732	+74,5
Розрахункові показники					
6. Чиста cash-flow-маржа, %	-0,5	-7,4	-1,3	-0,8	х
7. Показник відношення cash-flow до власного капіталу, грн	-0,01	-0,15	-0,03	-0,02	х

Від'ємні значення показника Free cash-flow у 2015–2017 рр. свідчать, що підприємство упродовж досліджуваного періоду для здійснення видатків у рамках операційної та інвестиційної діяльностей мало потребу в зовнішньому фінансуванні в обсязі, відповідно, 1422, 3558 і 829 тис. грн. Позитивною динамікою показника Free cash-flow є його збільшення у 2017 р. відносно 2015 р.

	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Операційний cash-flow	-170	-3581	-833
Інвестиційний cash-flow	-1252	27	4
Free cash-flow	-1422	-3554	-829

Рис. 2. Графічне зображення динаміки показника Free cash-flow, що є результатом операційного та інвестиційного cash-flow, у ВСК «Злагода» упродовж 2015–2017 рр.

Швидші темпи зростання загальної суми вихідних грошових потоків по фінансовій діяльності ВСК «Злагода» (57,2 %) порівняно з темпами зростання сумарного обсягу вхідних потоків (20,3 %) обумовили зменшення чистого руху коштів від фінансової діяльності на 477 тис. грн, або 27,6 %.

З урахуванням сум чистого руху коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльностей у 2015–2017 рр. у ВСК «Злагода» виникало чисте надходження грошових коштів, що за досліджуваний період збільшилося на 116 тис. грн, або 37,8 %.

Інструментом синхронізації грошових потоків у ВСК «Злагода» має бути платіжний календар, доцільність складання якого підтверджена практичними дослідженнями: зі складеного на 1-й квартал 2019 р. для ВСК «Злагода» платіжного календаря чітко видно, по яких декадах спостерігатимуться надлишок і нестача грошових коштів. Так, відповідно до розрахунків у всіх декадах (крім третьої декади січня) 1 кварталу 2019 р. надходження кооперативу перевищуватимуть платежі. Це пов'язано з наявністю в господарстві тваринницької галузі, реалізація продукції якої не має такої сезонності, як рослинництва. Крім того підприємство намагається реалізовувати частину зібраного урожаю зернових культур у період найвищих цін на них (грудень-березень). Сформований у результаті перевищення надходжень над відтоками залишок грошових коштів може бути використаний підприємством для погашення більших обсягів кредитів банків і кредиторської заборгованості. Виявлену нестачу коштів, на наш погляд, можна ліквідувати шляхом перенесення термінів оплати рахунків постачальників (за згоди останніх) на першу декаду лютого або реалізації частини готової продукції, що планується для продажу в лютому, на третю декаду січня 2019 р.

У третьому розділі – **«Шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства»** – перевірено структуру капіталу підприємства на оптимальність; з'ясовано можливості використання інформаційних систем в управлінні фінансовою діяльністю підприємства; обґрунтовано напрями вдосконалення управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств.

Визначення оптимальної структури капіталу вимагає застосування як кількісних, так і якісних оцінок структури фінансових джерел.

Підходи до розрахунку вартості (ціни) власного капіталу переважно ґрунтуються на розмірах дивідендних виплат і рентабельності власного капіталу. Проте, зважаючи на недоліки першого підходу (неможливість застосування для підприємств інших організаційно-правових форм окрім акціонерних товариств; нульова вартість/ціна власного капіталу за відсутності дивідендних виплат) і другого підходу (вартість/ціна власного капіталу низькорентабельних підприємств виявляється нижчою, ніж високорентабельних; неможливість розрахунку вартості/ціни власного капіталу збиткових підприємств), для визначення

вартості (ціни) власного капіталу підприємства доцільно обирати методику, що ґрунтується на забезпеченні необхідного рівня дохідності фінансового капіталу у випадку його альтернативного використання та передбачає оцінювати власний капітал кумулятивним методом за наступною формулою:

$$R_N = R_r + i_r + R_r \cdot i_r, \quad (1)$$

де R_N – номінальна вартість капіталу, %;

R_r – реальна вартість капіталу, %;

i_r – темп інфляції, %.

Взявши середнє значення у 2017 р. розміру депозитної ставки для юридичних осіб у національній валюті (14,8 %) і річний темп інфляції за 2017 р. (12,4 %), вартість власного капіталу для ВСК «Злагода» у 2017 р. відповідно до формули (1) становила 29,0 %.

Середньозважена вартість позикового капіталу кооперативу збільшилася з 22,9 % в 2015 р. до 23,5 % в 2017 р., що зумовлено появою довго- і зникненням короткострокових кредитів банків, зниженням частки інших довгострокових зобов'язань та збільшенням питомої ваги поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги й інших поточних зобов'язань, адже вартість останніх двох джерел значно нижча, ніж ціна попередніх трьох.

Розраховану середньозважену вартість позикового та ціну власного капіталу використано при оптимізації структури капіталу ВСК «Злагода» за критерієм мінімізації середньозваженої вартості сукупного капіталу (табл. 4).

Таблиця 4

Розрахунок оптимальної структури капіталу ВСК «Злагода» за критерієм мінімізації середньозваженої вартості (на основі середньозваженої вартості позикового капіталу) за даними 2017 р.

Показник	Фактичне значення у 2017 р.	Варіанти розрахунку				
		1	2	3	4	5
Загальна потреба в капіталі, тис. грн	49344	49344	49344	49344	49344	49344
Варіанти структури капіталу, %: власний капітал	71,0	20,0	40,0	50,0	60,0	80,0
позиковий капітал	29,0	80,0	60,0	50,0	40,0	20,0
Вартість (ціна) власного капіталу, %	29,0	25,5	26,9	27,6	28,3	29,7
Середньозважена вартість позикового капіталу, %	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5
Премія за ризик, %	0,3	4,2	2,4	1,2	0,6	-
Рівень вартості (ціни) позикового капіталу з урахуванням премії за ризик, %	23,8	27,7	25,9	24,7	24,1	23,5
Вартість (ціна) складових елементів капіталу, %: власного капіталу	20,6	5,1	10,8	13,8	17,0	23,8
позикового капіталу	6,9	22,2	15,5	12,4	9,6	4,7
Середньозважена вартість капіталу, %	27,5	27,3	26,3	26,2	26,6	28,5

Дані табл. 4 свідчать, що для ВСК «Злагода» станом на кінець 2017 р. найвигіднішим варіантом структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості є 50 % власного та 50 % позикового капіталу (довгострокових кредитів банків, інших довгострокових зобов'язань, поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та інших поточних зобов'язань).

За умови формування позикового капіталу ВСК «Злагода» виключно за рахунок довгострокових кредитів банку, найвигіднішим варіантом структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості станом на кінець 2017 р. було б 60 % власного капіталу та 40 % позикового капіталу (сформованого з довгострокових кредитів банку).

Доцільність формування частини капіталу в ВСК «Злагода» за рахунок позикового капіталу досліджено шляхом визначення ефекту фінансового левериджу (табл. 5).

Таблиця 5

Розрахунок ефекту фінансового левериджу по позиковому капіталу для ВСК «Злагода» у 2015–2017 рр. (станом на кінець року)

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Вихідні дані			
Валовий прибуток, тис. грн	4400	11972	12028
Середньорічна величина активів, тис. грн	26890	35319	45880
Величина власного капіталу, тис. грн	19118	29320	35019
Величина позикового капіталу, тис. грн	8741	12844	13108
Вартість (ціна) довгострокових кредитів банків, %	-	27,5	27,9
Вартість (ціна) інших довгострокових зобов'язань, %	26,3	26,3	26,3
Вартість (ціна) короткострокових кредитів банків, %	25,7	25,7	-
Вартість (ціна) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, %	3,5	3,8	3,6
Вартість (ціна) інших поточних зобов'язань, %	3,1	3,5	2,9
Середньозважена вартість позикового капіталу, %	22,9	23,9	23,5
Розрахункові дані			
Валова рентабельність активів, %	16,4	33,9	26,2
Податковий коректор	1	1	1
Диференціал фінансового важеля (%) по: - довгострокових кредитах банків	-	6,4	-1,7
- інших довгострокових зобов'язаннях	-9,9	7,6	-0,1
- короткострокових кредитах банків	-9,3	8,2	-
- поточній кредиторській заборгованості за товари, роботи, послуги	12,9	30,1	22,6
- інших поточних зобов'язаннях	13,3	30,4	23,3
- позиковому капіталу (на основі його середньозваженої вартості)	-6,5	10,0	2,7
Коефіцієнт фінансового левериджу для позикового капіталу	0,457	0,438	0,374
Ефект фінансового важеля по позиковому капіталу (на основі їх середньозваженої вартості), %	-3,0	4,4	1,0
Висновок про доцільність використання позикового капіталу	Недоцільно	Доцільно	Доцільно

За даними табл. 5, у 2016 й 2017 рр., на відміну від 2015 р., ефект фінансового важеля по позиковому капіталу був додатнім, а це свідчить, що за характерного для цих років співвідношення довгострокових і короткострокових кредитів банків, інших довгострокових зобов'язань, поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та інших поточних зобов'язань забезпечувалося зростання рентабельності власного капіталу ВСК «Злагода» на 4,4 і 1,0 % відповідно. Проте якщо у 2016 р. додатне значення ефекту фінансового левериджу досягнуте у результаті перевищення рентабельності власного капіталу як середньозваженої вартості позикового капіталу в цілому, так і вартості (ціни) його кожної складової, то в 2017 р. – внаслідок характерної для цього року структури позикового капіталу (валова рентабельність активів виявилася більшою тільки за вартість (ціну) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги й інших поточних зобов'язань, тоді як за вартість (ціну) довгострокових кредитів банків та інших довгострокових зобов'язань була меншою).

Таким чином, для ВСК «Злагода» у структурі капіталу відповідно до результатів її оптимізації за критерієм мінімізації середньозваженої вартості (див. табл. 4) допустимим є збільшення питомої ваги позикового капіталу, але за умови або збереження характерного для 2017 р. співвідношення складових позикового капіталу, або в разі збільшення виключно частки кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та частки інших поточних зобов'язань. При цьому формувати позиковий капітал лише з довгострокових кредитів банків та забезпечувати 40 % їх частки згідно з результатами здійсненої оптимізації структури капіталу за фактичної валової рентабельності активів кооперативу не ефективно (диференціал фінансового левериджу по довгострокових кредитах банку у 2017 р. виявився від'ємним).

Оптимізація структури капіталу ВСК «Злагода» за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності (табл. 6) показує, що найбільшу фінансову рентабельність (27,7 %) отримано при питомій вазі власного капіталу 50,0 % та позикового капіталу (сформованого на 58,7 % з довгострокових кредитів банків, на 25,1 % – з інших довгострокових зобов'язань, на 10,6 % – з поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та на 5,6 % – з інших поточних зобов'язань) 50,0 %. Тобто оптимальним виявилося таке ж співвідношення між власним і позиковим капіталом, як і за результатами оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості.

Удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства має здійснюватися в наступних напрямах: управління грошовими потоками; бюджетування; моніторинг. В процесі управління грошовими потоками, крім платіжного календаря в цілому по підприємству, можна розробляти й календарі, диференційовані за окремими видами господарської діяльності чи за різними центрами відповідальності (структурними підрозділами) підприємства. Бюджетування фінансової діяльності має бути спрямоване не тільки на

визначення напрямів залучення грошових коштів, але й на з'ясування найефективнішого з цих напрямів.

Таблиця 6

Оптимізація структури капіталу для ВСК «Злагода» за критерієм максимізації фінансової рентабельності (станом на кінець 2017 р.), тис. грн

Показник	Варіанти розрахунку				
	1	2	3	4	5
Сума власного капіталу	35019	35019	35019	35019	35019
Можлива сума позикового капіталу	8755	23392	35019	52564	140071
Загальна сума капіталу	43774	58411	70038	87583	175090
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,250	0,668	1,000	1,501	4,000
Валова рентабельність активів, %	26,2	26,2	26,2	26,2	26,2
Середньозважена вартість позикового капіталу, %	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5
Премія за ризик, %	-	0,6	1,2	2,4	4,2
Середньозважена вартість позикового капіталу з урахуванням премії за ризик, %	23,5	24,1	24,7	25,9	27,7
Сума валового прибутку до сплати вартості позикового капіталу	11469	15304	18350	22947	45874
Грошове вираження вартості позикового капіталу	2057	5637	8650	13614	38800
Сума валового прибутку після сплати вартості позикового капіталу	9411	9666	9700	9333	7074
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (коефіцієнт фінансової рентабельності), %	26,9	27,6	27,7	26,7	20,2
Питома вага власного капіталу, %	80,0	60,0	50,0	40,0	20,0
Питома вага позикового капіталу, %	20,0	40,0	50,0	60,0	80,0

Моніторинг в умовах управління фінансовою діяльністю повинен проводитися, перш за все, з метою виявлення впливу чинників на прибуток підприємства. При проведенні моніторингу фінансового результату діяльності підприємства слід враховувати, що основним принципом системного управління є «управління за відхиленнями».

Як свідчать дослідження, оптимізація структури капіталу, складання платіжного календаря із використанням програми Microsoft Excel сприяє спрощенню фінансової роботи та надає інформацію для прийняття рішень щодо управління фінансовою діяльністю підприємства.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних, методичних і практичних основ фінансової діяльності підприємства та шляхів підвищення її ефективності на матеріалах ВСК «Злагода» дало змогу зробити наступні висновки.

1. Аналіз різноманітних думок щодо визначення сутності фінансової діяльності підприємств довів, що найбільш поширеними є два підходи до розкриття її змісту: у вузькому й широкому розумінях. У вузькому розумінні фінансова діяльність пов'язана зі змінами у капіталі підприємства. У широкому значенні під фінансовою діяльністю розуміють весь комплекс функціональних завдань, здійснюваних фінансовими службами підприємства і пов'язаних з фінансуванням, інвестиційною діяльністю та фінансовим забезпеченням операційної діяльності суб'єкта господарювання.

2. Вивчення форм фінансування підприємства дало змогу з'ясувати, що їх класифікують за трьома критеріями: залежно від цілей фінансування, за джерела-ми надходження капіталу та за правовим статусом капіталодавців щодо підприємства. Підприємства фінансуються за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел.

3. Дослідженнями доведено, що управління фінансовою діяльністю підприємств (як поняття, що розглядається у широкому розумінні) має включати: оптимізацію структури капіталу, управління грошовими потоками, управління інвестиційною діяльністю, бюджетування фінансової діяльності, контроль. Формування інформаційної бази управління фінансовою діяльністю на підприємстві є процесом цілеспрямованого вибору відповідних економічних показників, орієнтованих на прийняття стратегічних рішень і ефективне поточне управління фінансовою діяльністю.

4. Проведена оцінка фінансового стану ВСК «Злагода» дала змогу виявити зростання майна кооперативу. Проте зниження питомої ваги власних фінансових ресурсів негативно вплинуло на його фінансову стійкість: якщо в 2015 й 2016 рр. підприємство мало ознаки нормальної фінансової стійкості, то у 2017 р. – нестійкого фінансового стану. Стан ліквідності кооперативу суттєво погіршився та на кінець 2017 р. характеризувався відповідністю нормативним значенням лише коефіцієнта покриття. Водночас за аналізований період кооператив переважно поліпшив показники ділової активності.

5. Дослідивши джерела фінансування ВСК «Злагода», з'ясовано, що підприємство у фінансуванні своєї діяльності орієнтується переважно на власний капітал (питома вага власного капіталу станом на кінець 2017 р. становила 71,0 %). Його величина у досліджуваному періоді постійно зростала за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку. Поряд із власним капіталом кооператив використовує й позикові кошти, що представлені довгостроковими й поточними зобов'язаннями і забезпеченнями. У сумі позикового капталу в 2017 р. переважали довгострокові кредити банків.

6. Перевірка золотого правила економіки й основних правил фінансування підприємства (золотого правила фінансування й золотого правила балансу) для ВСК «Злагода» дало змогу встановити, що умови зазначених правил у 2015–2017 рр. переважно виконувалися (золоте правило економіки не витримане

лише у 2017 р.). Це вказує на ефективність фінансового управління та організацію фінансової діяльності на належному рівні в ВСК «Злагода».

7. Вивчення руху грошових коштів підприємства свідчить, що найбільшу частку в структурі вхідних грошових потоків по операційній діяльності у 2015–2017 рр. займали надходження від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг. У структурі вихідних операційних грошових потоків переважали витрачання коштів на оплату товарів, робіт, послуг і праці. Результатом перевищення у 2017 р. порівняно 2015 р. абсолютного зростання розміру вихідних грошових потоків над абсолютним збільшенням обсягу вхідних грошових потоків стало зростання чистого вибуття грошових коштів від операційної діяльності в 4,9 разу.

8. Практичні дослідження дали змогу обґрунтувати, що в разі чистого вибуття грошових коштів по операційній діяльності до розрахунку показників операційного cash-flow підприємства слід підходити з позиції доцільності їх визначення з огляду на можливість економічної інтерпретації. Так, від'ємне значення операційного cash-flow ВСК «Злагода» у 2015–2017 рр. засвідчило неможливість підприємства протягом кожного з досліджуваних років за рахунок грошових надходжень від операційної діяльності погашати позичковий капітал (нетто) та фінансувати інвестиції. Після здійснення всіх платежів у рамках операційної діяльності нестача грошових коштів ВСК «Злагода» відносно чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2017 р. порівняно з 2015 р. збільшилася з 0,5 до 1,3 %, що є негативною зміною. Грошовий потік від операційної діяльності на 1 грн власного капіталу в 2017 р. становив -0,03 грн і порівняно з 2015 р. зменшився у 3,0 рази.

9. У результаті вивчення руху грошових коштів від інвестиційної діяльності встановлено, що якщо у 2015 р. вхідні грошові потоки по цій діяльності у підприємства були відсутніми, то у 2016 й 2017 рр. виникали у зв'язку з надходженням отриманих відсотків. Витрачання коштів по інвестиційній діяльності у досліджуваному періоді відбувалося лише в 2015 р. в результаті придбання підприємства необоротних активів. Зважаючи на відсутність у 2015 р. надходжень, а в 2016 й 2017 рр. вибуття грошових коштів по інвестиційній діяльності, у 2015 р. спостерігалося від'ємне, а в 2016 й 2017 рр. додатне значення її чистого руху грошових коштів, яке дорівнювало сумі, відповідно, вихідних і вхідних грошових потоків із цього виду діяльності. Від'ємні значення показника Free cash-flow вказують на те, що кооператив в аналізованому періоді для здійснення видатків у рамках операційної та інвестиційної діяльностей мав потребу в зовнішньому фінансуванні.

10. За розрахунками руху грошових коштів від фінансової діяльності виявлено, що вхідні грошові потоки по ній виникали у зв'язку з отриманням позик, а в 2017 р. ще й через надходження власного капіталу (при цьому в структурі надходжень все одно переважали отримані позики). Вихідні грошові потоки по фінансовій діяльності в 2015 р. були представлені на 87,9 %

погашенням позик і на 12,1 % – витратами на сплату відсотків. Водночас, у 2017 р. вибуття коштів здійснювалося лише на погашення позик. Швидші темпи зростання загальної суми вихідних грошових потоків (57,2 %) порівняно з темпами зростання сумарного обсягу вхідних потоків (20,3 %) обумовили зменшення чистого руху коштів від фінансової діяльності на 27,6 %.

11. З урахуванням сум чистого руху коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльностей у 2015–2017 рр. у ВСК «Злагода» виникало чисте надходження грошових коштів, що за аналізований період збільшилося на 37,8 %.

12. За результатами аналізу планових вхідних і вихідних грошових потоків у складеному платіжному календарі виявлено, що у всіх декадах (крім третьої декади січня) 1 кварталу 2019 р. надходження ВСК «Злагода» перевищуватимуть платежі. Виявлену нестачу коштів, на наш погляд, можна ліквідувати шляхом перенесення термінів оплати рахунків постачальників (за згоди останніх) на першу декаду лютого або реалізації частини готової продукції, що планується для продажу в лютому, на третю декаду січня.

13. Згідно з результатами оптимізації структури капіталу ВСК «Злагода» за критеріями мінімізації середньозваженої вартості капіталу та максимізації фінансової рентабельності збільшення питомої ваги позикового капіталу до 50 % є допустимим за умови або збереження характерного для 2017 р. співвідношення складових позикового капіталу або в разі збільшення виключно частки кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та частки інших поточних зобов’язань. Це пояснюється тим, що разом із одержанням додатного значення ефекту фінансового левериджу для всього позикового капіталу валова рентабельність активів виявилася більшою тільки за вартість (ціну) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги й інших поточних зобов’язань, тоді як за вартість (ціну) довгострокових кредитів банків та інших довгострокових зобов’язань була меншою. При фактичній валовій рентабельності активів підприємству не ефективно формувати позиковий капітал лише з довгострокових кредитів банків та забезпечувати 40 % його частки відповідно до результатів оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації середньозваженої вартості капіталу, адже диференціал фінансового левериджу по довгострокових кредитах банку у 2017 р. був від’ємним. Враховуючи, що не лише необоротні активи, постійна частина оборотних активів, а й основний розмір змінної частини оборотних активів сформовані за рахунок власного капіталу й довгострокових зобов’язань і забезпечень підхід керівництва ВСК «Злагода» до фінансування активів з погляду фінансових ризиків є помірним.

14. З метою удосконалення управління фінансовою діяльністю в сільськогосподарських підприємствах, зокрема й у ВСК «Злагода», можуть бути використані наступні пропозиції:

- проводити оптимізацію структури капіталу підприємства за критеріями

максимізації рівня фінансової рентабельності та мінімізації вартості капіталу в єдиному комплексі. У процесі оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості необхідним етапом має бути розрахунок ефекту фінансового левериджу з метою з'ясування доцільності використання позикових коштів для формування оптимальної структури капіталу;

- у разі залучення позик банку для зниження їх вартості (ціни) доцільно долучатись до програм часткової компенсації державою відсоткових ставок комерційних банків;

- для синхронізації грошових потоків, ранжування пріоритетності платежів і забезпечення ліквідності грошового потоку підприємства запровадити практику складання платіжного календаря;

- практикувати надання цінових знижок за прискорення оплати реалізованої продукції (доцільність надання ВСК «Злагода» 1-відсоткової знижки при реалізації пшениці озимої доведена розрахунками, згідно з якими прискорення повернення дебіторської заборгованості становитиме 1 день, а маржинальний прибуток після вирахування витрат, пов'язаних із дебіторською заборгованістю, зросте на 7,3 %), проводити реструктуризацію товарної дебіторської заборгованості шляхом факторингу;

- для спрощення фінансової роботи при оптимізації структури капіталу й плануванні грошових потоків та для одержання оперативної інформації для прийняття управлінських рішень застосовувати інформаційні системи, зокрема, розроблений нами алгоритм у програмі Microsoft Excel.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1. Картюк В. О. Прогнозування інвестицій в дебіторську заборгованість у процесі управління фінансовою діяльністю підприємства / В. О. Картюк, Б. С. Мішура // Збірник доповідей наук.-практ. конференцій студ. за результат. проходж. виробн. та технолог. практик по напрямах підгот. (спеціальн.) [«Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю»], (Полтава, 15 березня 2018 р.). – Вип. 4. – Полтава : ПДАА, 2018. – С. 120–121.

2. Собчишин В. М. Практичні аспекти формування оптимальної структури капіталу сільськогосподарського підприємства / В. М. Собчишин, Асауленко А. В., Мішура Б. С. // Матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої пам'яті професора, заслуж. працівн. вищої школи Д. М. Фесенка [«Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством»], (Полтава, 20 квітня 2018 р.). – Полтава, 2018. – С. 357–359.

АНОТАЦІЯ

Мішура Б. С. Фінансова діяльність підприємства та шляхи підвищення її ефективності. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття кваліфікації «Магістр фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування». – Полтавська державна аграрна академія, Полтава, 2018.

У роботі узагальнено підходи науковців щодо визначення сутності фінансової діяльності та змісту управління нею. Викладено класифікацію форм фінансування підприємства. Уточнено складові власного капіталу, що належать до внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування. Проаналізовано джерела формування капіталу суб'єкта господарювання. Досліджено грошові потоки підприємства з метою їх синхронізації. Застосовано методику оптимізації структури капіталу в умовах діяльності сільськогосподарського підприємства. Набуло подальшого розвитку використання кумулятивного підходу у визначенні вартості власного капіталу підприємства. Обґрунтовано шляхи вдосконалення управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: фінансова діяльність, ефективність, управління, підприємство, операційна діяльність, інвестиційна діяльність, грошові потоки, капітал, фінансування, оптимізація структури капіталу.

ANNOTATION

Mishura B. S. Financial activities of the enterprise and ways increase its efficiency. – Manuscript.

The purpose of this diploma thesis is getting of the qualification «Master of Finance, Banking and Insurance» by the specialty «Finance, Banking and Insurance». – Poltava state agrarian academy, Poltava, 2018.

The approaches of scientists to the definition of financial activities and content management have been summarized in the work. Stated classification forms of company's financing. Clarified components of owner's equity enterprises relating to internal and external sources of finance. Analyzed sources of capital formation. The cash flows of the enterprise for the purpose of synchronization has been investigated. Applied the method of capital structure optimization in conditions of the agricultural enterprise's activity. Was further developed using the cumulative approach to determining the cost of equity of the enterprise. The ways of improving the financial activities of the agricultural enterprises have been grounded.

Key words: financial activities, efficiency, management, enterprise, operating activities, investing activities, cash flow, capital, financing, capital structure optimization.